

Svenska kyrkans riktlinjer för hantering av jäv vid beredning av kyrkoantikvarisk ersättning till nationella kunskapsutvecklingsprojekt inom det kyrkliga kulturarvet

Det finns bestämmelser om jäv i 16-18 §§ förvaltningslagen (2017:900, FL). Svenska kyrkan är inte en myndighet och det finns inga krav att Svenska kyrkan ska följa förvaltningslagen. Däremot omfattas den kyrkoantikvariska ersättningen av Offentlighets och sekretesslagen. Det innebär att de handlingar som uppkommer genom denna verksamhet ska likställas med allmänna handlingar. Med bakgrund i detta har Svenska kyrkan valt att i stora delar bygga följande riktlinjer på förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Utgångspunkt

I förvaltningslagen anges att den som för en myndighets räkning tar del i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ett ärende är jävig i bland annat följande situationer:

- om han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning (så kallat partsjäv, intressejäv och närståendejäv)
- om han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning (så kallat ställföreträdarjäv och ombudsjäv)
- om det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas (så kallat delikatessjäv).

Följande anges om hur verkan av jäv och hur jäv ska hanteras:

Verkan av jäv:

- Den som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet.
- Den som är jävig får inte närvara när ärendet avgörs.

Hur jäv ska hanteras:

- Den som känner till en omständighet som kan antas göra honom eller henne jävig ska omedelbart anmäla detta till myndigheten.
- Myndigheten ska pröva en jävsfråga så snart som möjligt.

1) Bedömning av om jäv föreligger

En bedömning av om jäv föreligger ska göras med utgångspunkt i förvaltningslagens bestämmelser. Bedömningen ska omfatta alla personer som deltar i handläggningen av en ansökan om kyrkoantikvarisk ersättning till nationella kunskapsutvecklingsprojekt. Det innebär att representanterna i kyrkokansliets beredningsgrupp, de externa sakkunniga och beslutsfattare och handläggare av kyrkoantikvarisk ersättning på stiftens omfattas av bedömningen i de enskilda fallen.

Situationer där det tydligt är fråga om jäv är när den som ska delta i beredningen:

- Är part i ärendet (partsjäv)
- Är närstående till part (närståendejäv)
- Annars kan tänkas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning (intressejäv)

Exempel på situationer i vilka jäv kan föreligga. Potentiella jävssituationer hanteras och bedöms utifrån förhållanden i det enskilda fallet.

- Vid ekonomiska eller andra beroendeförhållanden.
- Vid pågående eller nyligen avslutade nära samarbeten.
- Vid uppenbar vänskap, ovänskap eller meningsskiljaktigheter.
- Vid chefs- eller medarbetarförhållande.
- När den som deltar i handläggningen i ett annat sammanhang har handlagt någon fråga som ärendet rör, till exempel som företrädare för annan organisation.

2) Hantering av jävsituationer

Följande gäller vid hantering av jävssituationer i beredningen av nationella kunskapsutvecklingsprojekt vid kyrkokansliet:

- Den som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet eller närvara när ärendet avgörs.
- Frågan om jäv hanteras i första hand av kyrkokansliets beredningsgrupp. I svårbedömda situationer delegeras frågan vidare i chefslinjen.
- Jävssituationer, både när jäv föreligger och då jäv prövats men inte ansetts föreligga, ska dokumenteras.

2) Förebyggande av jävssituationer

- Den som känner till en omständighet som kan innebära att han eller hon är jävig ska självmant informera beredningsgruppen om detta.
- Utnämnda externa granskare bör i första hand lämna information om jävsförhållanden till samordnaren för beredningsgruppen/alt beredningsgruppens ordförande.
- Anställda vid kyrkokansliet bör lämna information om jävsförhållanden till sin närmaste chef samt till samordnaren för beredningsgruppen.
- Alla som deltar i handläggningen av ansökningar om kyrkoantikvarisk ersättning till nationella projekt ska lämna information om eventuella jävsförhållanden som rör sökanden samt medverkande som anges i ansökan.